

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จขององค์กรด้านการอนุรักษ์
ทรัพยากรธรรมชาติ ของโครงการวนศาสตร์ชุมชนบนพื้นที่สูง
ในเขตภาคเหนือ

ชื่อผู้เขียน นางสาวสุรณี ดันตระกูล

วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) สาขาส่งเสริมการเกษตร

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์ ดร. ไพบุลย์ สุทธิสุภา	ประธานกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดุษฎี ณ ลำปาง	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์กฐิน ศรีมงคล	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประทีป คชศิลา	กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และจิตวิทยาของสมาชิกขององค์กรด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และเพื่อศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ของสมาชิกขององค์กรที่มีผลต่อความสำเร็จขององค์กรด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานขององค์กรด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ สมาชิกขององค์กรอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ในหมู่บ้านเป้าหมายของโครงการวนศาสตร์ชุมชนบนพื้นที่สูง จำนวน 70 องค์กร ในเขตความรับผิดชอบของหน่วยจัดการต้นน้ำ จำนวน 22 หน่วย ที่สังกัดโครงการวนศาสตร์ชุมชนบนพื้นที่สูง ในพื้นที่ 6 จังหวัดภาคเหนือ คือ จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน ตาก น่าน และพะเยา โดยแบ่งประชากรออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มองค์กรที่ประสบผลสำเร็จมาก และ

กลุ่มองค์กรที่ประสบผลสำเร็จน้อย โดยทำการสุ่มตัวอย่าง มีจำนวนประชากรทั้งหมด จำนวน 168 คน รวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ โดยใช้แบบสอบถาม ข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์ผลทางสถิติ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม โดยใช้ค่าสถิติไคสแควร์ (Chi - square)

ผลการวิจัยปรากฏผลดังนี้ ประชากรทั้งหมดที่ใช้ในการศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 37.34 ปี ส่วนใหญ่เป็นคนพื้นเมือง มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนโดยเฉลี่ย 5.86 คน ส่วนใหญ่ไม่ได้รับการศึกษาและจบระดับการศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น (ป.1 - ป.4) มีจำนวนเท่ากัน มีรายได้รวมของครัวเรือนเฉลี่ย 20,498.81 บาท/ปี มีการพบปะติดต่อกับเจ้าพนักงานการเกษตรเฉลี่ย 13.99 ครั้ง/เดือน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการวนศาสตร์ชุมชนบนพื้นที่สูง มีทัศนคติต่อผู้นำกลุ่มและต่อโครงการวนศาสตร์ชุมชนบนพื้นที่สูงด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ในระดับที่ดี มีความต้องการพวกพ้องในระดับสูง มีความต้องการในด้านความมั่นคงปลอดภัย และความต้องการด้านการมีเกียรติและชื่อเสียงในระดับปานกลาง

จากผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ปัจจัยทางด้านเผ่าพันธุ์ รายได้รวมของครัวเรือน การติดต่อกับเจ้าพนักงานการเกษตร ทัศนคติต่อผู้นำกลุ่ม ความต้องการของสมาชิกด้านความมั่นคงปลอดภัยและความต้องการของสมาชิกด้านการมีเกียรติและชื่อเสียง มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จขององค์กรด้านการอนุรักษ์อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ส่วนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการวนศาสตร์ชุมชนบนพื้นที่สูง ทัศนคติต่อโครงการวนศาสตร์ชุมชนบนพื้นที่สูงด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และความต้องการพวกพ้อง ไม่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จขององค์กรด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติแต่อย่างใด

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานขององค์กร พบว่า มีปัญหาทางการบุกรุกทำลายป่าเพื่อการทำไร่เลื่อนลอยและการเปิดพื้นที่ดินทำกิน ปัญหาจากไฟป่า ปัญหาการใช้สารเคมีเพื่อการเกษตร และปัญหายาเสพติด

ข้อเสนอแนะจากสมาชิก คือ ให้มีการจัดตั้งกฎระเบียบชุมชนขององค์กรให้มีการควบคุมปัญหาต่าง ๆ เพื่อสมาชิกมีการปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด และมีคณะกรรมการองค์กรคอยสอดส่องดูแลการดำเนินงานตามกิจกรรมและกฎระเบียบชุมชนขององค์กรด้วย

Thesis Title Factors Contribution to the Success of Natural Resource
Conservation Organizations of the Highland Social Forestry Project
in Northern Thailand

Author Miss Suratchanee Tantrakul

M.S. (Agriculture) Agricultural Extension

Examining Committee :

Assoc.Prof.Dr.Paiboon Suthasupa	Chairman
Assist.Prof.Dusdee Nalampang	Member
Assist.Prof.Katin Srimongkol	Member
Assist.Prof.Prateep Kochsila	Member

Abstract

The objectives of this research were to study personal characteristics , socio-economic and psychological factors of members of Natural Resource Conservation Organization , to investigate the relationship between these factors and the success of the organization as well as to identify the problems of its operation.

Population studied were members of Natural Resource Conservation Organization totalled 70 organizations under Watershed Management Units of the Highland Social Forestry Project in 6 provinces namely, Chiang Mai , Chiang Rai , Mae Hong Sorn , Tak , Nan and Phayao by deviding into 2 groups namely, less successful and more successful organizations. Data collection was done through questionnaires by

interviewing a total of 168 members of Natural Resource Conservation Organization. Statistics used were Descriptive Statistics and Chi - square test.

From research findings, it was found that most members were male with average age of 37.34 years. Most of them were uneducated and finished only primary school. Average family member was 5.86 persons. Average income amounted to 20,498.81 Bath/year. Extension contact with Project staff was 13.99 times/month. They had good knowledge of the Highland Social Forestry Project and positive attitude towards group leader and Highland Social Forestry. They had friendship needs at maximum level while safety needs and the prestige and honor needs at moderate level.

Tribe , family income , extension contact with Project staff , attitude towards group leader , safety needs and prestige and honor needs were related to the success of the organization. while the knowledge of the Highland Social Forestry Project , attitude to the Highland Social Forestry Project and friendship needs were not related to the success at all.

The problems of the organization operation were forest degradation due to shifting cultivation , forest fire , improper use of pesticide and drug problem.

Members' recommendations were to establish community rules of organization to cover all problems so that the members can follow the rules properly under the organization committee.